

OKLEJANIE PUDEŁEK TWORZYWAMI SZTUCZNYMI

O estetycznym wyglądzie przedmiotu decyduje nie tylko odpowiednio dobrany i dokładnie obrabiony materiał, ale również i staranne jego wykończenie. Przedmiot, wykonany poprawnie pod względem konstrukcyjnym, traci dużo na wartości przez niedbałe wykończenie. Niedbałe wykończenie przedmiotu nie tylko wywołuje ujemne wrażenie, ale przyczynia się również do prędkiego starzenia się przedmiotu, ponieważ niedostatecznie zabezpieczona powierzchnia, zwłaszcza drewna, zmienia barwę, traci połysk i szarzeje. Z tych względów każdy wytwórca stara się nadać wytworzonym przez siebie przedmiotom jak najpiękniejszy wygląd.

A więc albo upiększa powierzchnię drewna barwieniem i politurowaniem, albo też okleja ją szlachetnymi gatunkami drewna i polewuje na wysoki połysk. Oczywiście takie wykończenie wyrobów jest bardzo pracochłonne i podraża znacznie koszty wykonania przedmiotu.

Aby przyspieszyć wykonywanie przedmiotów z drewna (np. różnego rodzaju pudełek lub szkatulek) i jednocześnie zapewnić im estetyczne wykonanie bez podwyższania kosztów robocizny, stosuje się obecnie w dość szerokim zakresie tworzywa sztuczne w postaci folii lub płyt o różnych barwach i odcieniach (polistyren, polichlorek winylu, polietylen, celuloide, dermatoid itp.). Tworzywa te można nabywać w sklepach z wyrobami chemicznymi — przeważnie w miastach wojewódzkich.

Używając do wykończania przedmiotów tworzyw sztucznych, upraszcza się również i ich budowę przez zastosowanie prostszych łączni i gorszego jakościowo drewna. Np. zamiast użyć do wykonania pu-

dełka na drobiazgi lub szkatułki do dokumentów, deseczek klonowych, jesionowych albo orzechowych najlepszej jakości, używa się deseczek sosnowych, olchowych lub świerkowych niższej jakości (smugowatych, z drobnymi sękami itp.). Zamiast połączenia tych deseczek na wczesny prosty lub półkryty można zbliżyć je zwykłymi gwoździłkami stolarskimi. Zamiast mozołnego wygładzania i polewowania powierzchni pudełka, wystarczy wyprawienie jego ścianek tylko strugiem gładzikiem. Oszczędzając w ten sposób na czasie i materiale, można wykonać pudełko i okleić je tworzywami w czasie znacznie krótszym i taniej niż metodami dotychczasowymi. Dla lepszego zrozumienia tej metody wykonamy małą szkatułkę do przechowywania dokumentów rodzinnych. Kształt i wymiary takiej szkatułki przedstawia rys. 1. Do jej wykonania potrzebne będą 4 listewki z drewna sosnowego lub świerkowego (niższej jakości) na pobocznicę oraz dwa prostokątne kawałki sklejkki sosnowej grub. 3—4 mm na wieczko i dno. Ponadto potrzebna będzie barwna płyta celuloidowa grub. 1 mm o powierzchni odpowiadającej zewnętrznej powierzchni szkatułki, 2 pary zawiasek, kawałek barwnej flaneli, gwoździłki stolarskie, tzw. sztyfty, i klej uniwersalcement albo metalcement.

Listewki na pobocznicę szkatułki wyprawiamy strugiem gładzikiem do wymiarów podanych na rysunku i łączymy je w ramkę (dokładnie pod kątem prostym) za pomocą gwoździłków (rys. 2). Na połączone w ten sposób pobocznicę (rys. 3) naklejamy gładko obrabione, prostokątne kawałki sklejkki o wymiarach nieco większych od szerokości i długości szkatułki. Klej nanosimy na powierzchnie klejone dwukrotnie w kilkuminutowych odstępach

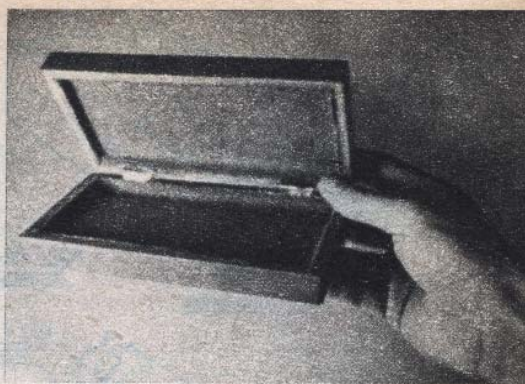
czasu. Przyklejone elementy wzmacniamy gwoździłkami, obciążamy żelazkiem lub cegłą i pozostawiamy aż do całkowitego zaschnięcia kleju. Po wyschnięciu wystające brzegi dna i wieczka odrzynamy pilą odsadnicą (rys. 4) i wyrównujemy strugiem oraz ściernym papierem gruboziarnistym. Tak przygotowane ścianki szkatułki oklejamy płytkami celuloïdu (rys. 5) wg następującej kolejności. Najpierw dopasujemy i nakleimy płytkę celuloïdu na boki krótsze, potem na dłuższe i wreszcie na wieczko i dno. Klej nakładamy cienką i równomierną warstwą dwukrotnie. Przyklejone płytki obciążamy odpowiednimi ciężarkami lub zaciskamy w prasie. Po zaschnięciu kleju, oklejone boki starannie oczyszczamy z jego resztek i dopasowujemy do nich następną parę płytek celuloïdowych tak, aby ich końce zakryły przekroje celuloïdu na bokach krótszych. Tak samo brzegi dna i wieczka powinny zakryć przekroje płytek celuloïdu boków krótszych i dłuższych (rys. 6).

Przy naklejaniu płytek celuloïdowych należy zwrócić szczególną uwagę na ostrożne oczyszczanie powierzchni z resztek kleju (aby nie porysować ich) wiedząc, że celuloïd jest na takie zadrapania i rysy dość wrażliwy. Dlatego też do przyciskania naklejonych płytek należy użyć desek lub płyt o gładkich powierzchniach.

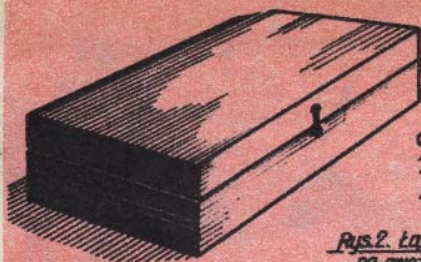
Po oklejeniu i oczyszczeniu całej powierzchni szkatułki dzielimy jej ścianki boczne znacznikiem na dwie części — górną szerokości 20 mm i dolną szerokości 30 mm, po czym uważnie przeryzujemy je pilą odsadnicą albo grzbietnicą wzdłuż linii podziału (rys. 7).

Po przereźnięciu boków, zacieramy ślady po pile piłnikiem i papierem ściernym, zachowując prostotę ścianek w obu kierunkach (w poprzek i wzdłuż włókien). Po wygładzeniu i złożeniu obu części szkatułki — nie powinno być między nimi żadnego prześwitu.

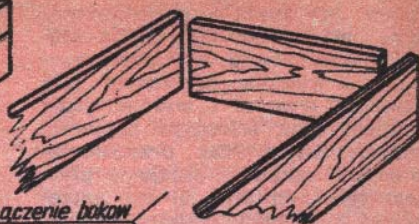
Wnętrze szkatułki wyklejamy bądź flanelą, bądź dermatoidem o

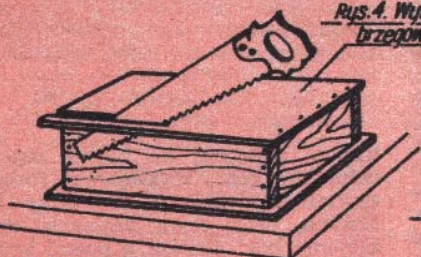
barwie zbliżonej do barwy klein celuloïdowych. Wyklejanie rozpoczynamy od dna i kończymy na bokach, przy czym najpierw wyklejamy boki dłuższe, a potem krótsze (rys. 8). Dociskanie flaneli do ścianek szkatułki nie powinno być zbyt mocne, wystarczy docisk ręczny przez czystą makulaturę. Po wyklejeniu wnętrza szkatułki wpuszczamy zawiasy. Zawiasy wpuszczamy w drewno na grubość blachy i szerokość skrzydełek (rys. 9). Jeżeli robimy to po raz pierwszy, to przeprowadzamy próbę wpuszczenia zawiasu na osobnym kawałku deseczki grubości takiej, jak bok szkatułki. Wpuszczanie polega na dokładnym wyznaczeniu miejsca zajmowanego przez skrzydełko na boku szkatułki w jednakowej odległości od jego końców i wybraniu z niego dłutem warstwy drewna takiej grubości jak skrzydełko zawiasy bez trzpienia. Trzpień powinien być wysunięty poza krawędź ścianki. Czynnność tę należy wykonać bardzo dokładnie, tak aby wpuszczone w drewno skrzydełko tworzyło z nim równą powierzchnię. Wpuszczone w ten sposób zawiasy przymocujemy albo gwoździłkami albo wkrętkami. Wkrętki i gwoździłki powinny być tak dopasowane do otworów w zawiasach, aby po wkręceniu ich lub wbiciu nie wystawały ponad powierzchnię zawiasy, gdyż utrudniłoby to za-

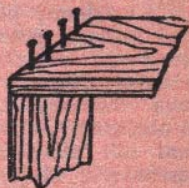
Rys.1. Szkatułka

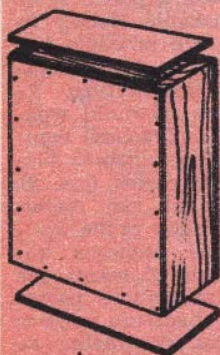
Rys.2. Łączenie boków na gwoździe

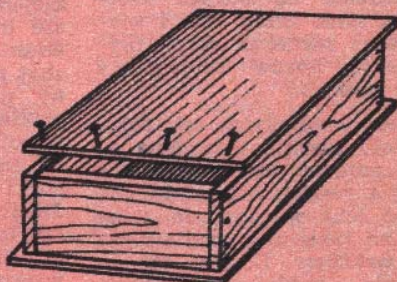
Rys.4. Wyrównywanie brzegów pilą

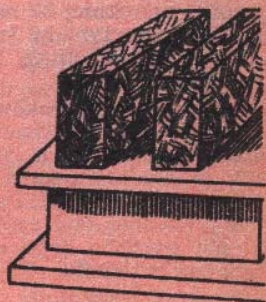
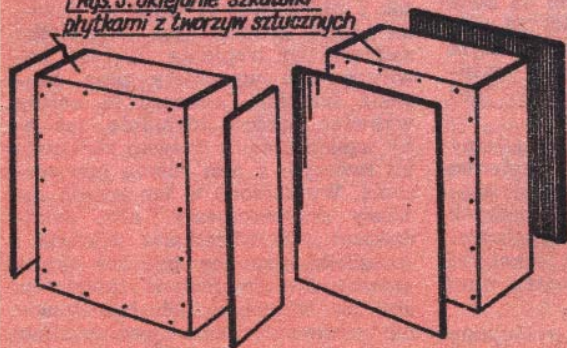
Rys.3. Przyklejanie dna i wieczka

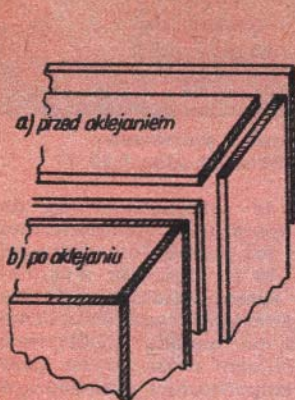

Rys.5. Oklejanie szkatułki płytkami z tworzyw sztucznych

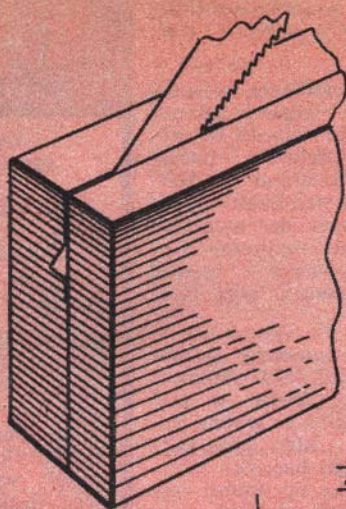

Sprasowywanie klejonych ścianek w deskach obciążających

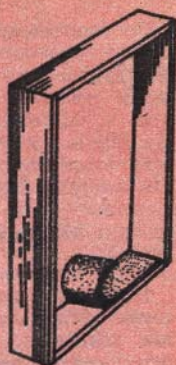

Rys. 6. Sposób układania
— ptytek

Rys. 7. Obrzycinanie wieczka

Rys. 8. Wyklejanie
szkatułki filcem

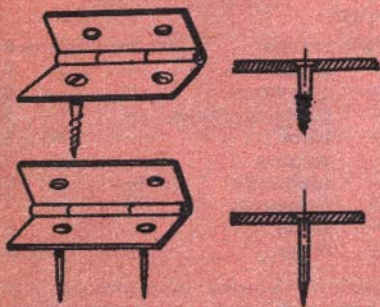

Rys. 9. Osadzanie zawiasek

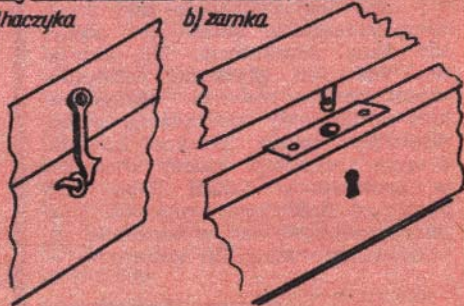
Rys. 8a. Wyklejanie
szkatułki dermatodem

Rys. 10. Pasowanie do zawiasek
wkrętek lub gwoździków

Rys. 11. Zamknięcie szkatułki za pomocą:
a) haczyka b) zamka

mykanie szkatułki i powodowałoby przedwczesne zużycie zawiasy (rys. 10).

Po umocowaniu zawiasów wykończamy wewnętrzne wąskie ścianki obu części szkatułki. Ścianki te możemy pomalować lakierem barwnym o odcieniu zbliżonym do barwy flaneli, którą wykleiliśmy wewnątrz szkatułki. Jeżeli do wyklejania wnętrza szkatułki użyjemy darmatoidu — to wówczas i wąskie ścianki oklejmy paskami tego tworzywa.

Na zakończenie omówimy jeszcze zamknięcie szkatułki. Do zamykania szkatułki, jeśli będą w niej przechowywane jakies b. ważne dokumenty rodzinne lub pamiątki, możemy użyć małego haczyka przymocowanego wkretdką do dolnej części szkatułki i małej wkretdki pierścieniowej wkretdzonej do części górnej (rys. 11).

Haczyk z wkretdkami można nabyć gotowy w sklepach z galanterią metalową. Można też zrobić go samemu z kawałeczka blachy miedzianej lub mosiężnej przy użyciu piły włośnicowej do metalu i pilników iglaków. Innym rodzajem zamknięcia będzie zameczek wpuszczany w bok szkatułki od wewnątrz i przymocowany do niego małymi gwóźdźkami. Otwór na klucz wywiercimy od zewnątrz wiertłem spiralnym i wykończymy go pilnikami. Czynności te wykonujemy przed wyklejeniem wnętrza szkatułki i pomalowaniem ścianek przekrojowych. Szyldzik z otworem na rdzeń zameczka umocujemy w górnej części szkatułki dokładnie nad środkiem zameczka. Można też obmyślić inne zamknięcie. Do oklejania szkatułki płytkami celuloidowymi można również zastosować klej celuloidowy sporządzony w następujący sposób. Drobne kawałki i opiłki celuloidu należy rozpuścić w acetonie w takiej ilości, aby otrzymać dość gęsty roztwór. Roztwór przechowywać w szczelnie zakorkowanym naczyniu szklanym.

Ignacy Wojtasiewicz